

Cikzore

Glasiło Crvene inicijative Kragujevac

Broj 14

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST POVODOM ŠTRAJKA U FIJAT-KRAJSLER SRBIJA

U Kragujevcu je upravo otpočeo štrajk radnika fabrike Fijat-Krajsler automobili Srbija (FCA); montažne linije su zaustavljene, a radnici su u krugu fabrike i halama fabrike gde izražavaju svoj protest. Posle višednevnih jednočasovnih upozorenja, na šta su se poslodavci ogлуšili, u utorak, 27. juna je, kako je i najavljeno, štrajk otpočeo. Crvena inicijativa snažno podržava radnike koji se bore za svoja prava i dostojanstvo i oko toga, naravno, mi nemamo i nećemo imati nikakvih nedoumica.

Na osnovu dosadašnjih iskustava, moramo da izrazimo rezerve prema delovanju rukovodstva, i u tom smislu pozivamo štrajkače da budno motre na poteze ljudi koji ih predstavljaju u pregovorima. Ova borba koju su radnici započeli može imati samo dobre efekte prvenstveno u podizanju nivoa solidarnosti među radnicima i radnicima, podizanje nivoa njihove svesti i borbenosti, što je neophodni uslov za dalju borbu za dostojan i dostojanstven život. Sa druge strane, ne bi bilo prvi put da se radnička borba kompromituje zbog ambicija i slabosti, pa čak i korumpiranosti, predvodnika štrajkova kakve smo imali prilike da vidimo u Kragujevcu i Srbiji u prethodnom periodu. Na ove stvari uvek treba obraćati pažnju, naročito kada su „predstavnici radništva“ zagovornici takozvanih „socijalnih dijaloga“ na mestu pregovarača.

Ne sumnjamo da će sistemski ideolozi i mediji pokušavati da stvore negativnu sliku o štrajkačima, budući da im je sada plata na nivou republičkog proseka; na ovu već viđenu taktiku treba odgovoriti jedinstvom. Jedino tako se može održati ovaj plamičak koji se rađa iz iskre koju stvaraju ljudi koji se bore za svoje dostojanstvo, za veću ravnopravnost, manje eksploatacije i veću zaposlenost.

**SOLIDARNO SA RADNICIMA U ŠTRAJKU!
DO ISPUNJENJA ZAHTEVA!**

EPILOG ŠTRAJKA

Drage kolegice i poštovane kolege, posle šesnaest dana štrajka večeras je sa predsednicom Vlade Republike Srbije u Skupštini grada Kragujevca postignut dogovor o početku pregovora sa najvišim menadžmentom kompanije FCA i aktivnim učešćem same Premijerke sutra u 12 sati u Vladi RS. Odluka štrajkačkog odbora i Skupštine samostalnog sindikata je prekid štrajka u kompaniji FCA i početak rada od 19.07.2017.god. Ovim putem se zahvaljujem svim štrajkačima na jedinstvu i želim da Vam poručim da to jedinstvo mora da ostane i dalje između Vas kolega. Takođe, želim da Vam poručim da nema prostora za razdor između Vas jer tokom ovih šesnaest dana ste pokazali svoju snagu i veru da se za radnička prava treba i mora boriti. Sutra kada počnete da radite od Vas očekujem da radite u skladu sa normama i pravilima koja važe u kompaniji bez izuzetaka uz najveći nivo profesionalizma i radničkog dostojanstva.

Zoran Marković

Ovo saopštenje potpisao je predsednik Štrajkačkog odbora, a mi smo ga preneli u celosti. Evo, predsednik je štrajkača obavestio u pisanoj formi, bez obraćanja, bez zбора, bez glasanja o prestanku štrajka.

Na taj način završen je, za sada, najznačajniji štrajk u novijoj istoriji jugoslovenskih zemalja. Trajao je 16 dana, kao što se to u ovoj svojevrsnoj kapitulaciji i navodi. Mnogi su već izrazili razočarenje, ali mi mislimo da ove događaje treba što je objektivnije moguće analizirati i na taj način za budućnost izvući neophodne lekcije.

Dakle, kako mi, kao kolektiv, ocenjujemo ovu situaciju? Prvo – ovaj štrajk je

značajan. Njegov značaj se sastoji u tome što nije bio štrajk poput onih u GOŠI ili FAP-u gde se održavaju štrajkovi zaposlenih koji godinama nisu primili plate, godinama im nisu uplaćivani doprinosi, pa sada ljudi pokušavaju da se izbore za nešto što bi moralo da se podrazumeva; konačno, štrajk je izbio ne u fabrici koju domaća buržoazija i njeni politički predstavnici namerno ostavljaju da propadne, krađu je i uništavaju, već u fabrici koja važi za „stranu investiciju“, u fabrici kojoj domaći liberal-kompradori ne mogu proglasiti za „zastarelu“, pa ako hoćete i fabriku čije je sedište u jednoj od zemalja EU; zatim, plate u FCA su redovne, i iako su niske, položaj zaposlenih u FCA ne može se porediti sa npr. GOŠOM.

Mi smo podržavali štrajk od prvog časa; izdali smo saopštenje u kome smo poručili štrajkačima da budu oprezni, pre svega, od kapitulancije profesionalnih sindikalaca. Neki drugovi su nam zamerili tumačeći to kao nekakvo pametovanje i pomalo arogantan stav. Nadamo se da će makar iz ovog saopštenja koje smo preneli u celini na početku ovog teksta shvatiti na šta smo upozoravali. Naše bojazni u vezi sa tim bazirane su na poznavanju situacije. Teško je setiti se štrajka u Kragujevcu (a bilo ih je u fabrici kože „Partizan“, u tekstilnoj „22. Decembar“, Metal sistemima, „Niskogradnji“ i tako dalje i tako dalje, bilo ih je sasvim dovoljno) gde rukovodioci sindikata ili štrajkačkog odbora nisu kapitulirali. To je, jednostavno, stanje u sindikatima sada.

Zato je važno da se vratimo na početak teksta, da citiramo ovaj tekst kapitulacije u kome se navodi nešto što smo svi mogli videti: JEDINSTVO štrajkača; potpuno svest o tome zašto se štrajkuje i šta se

želi. To je, uz sve pobrojano u ranijem delu teksta, ipak najznačajniji korak, najveći uspeh ovog štrajka. Uprkos propagandnoj mašineriji sistema koja je radila svoj prljavi posao predstavljajući štrajkače kao razmažene nezahvalnike koji su eto, zarad nekih „uslova rada“ spremni da diskredituju poziciju Vlade Srbije koja juri za investitorima ne bi li zaposlila taj nezahvalni narod. Još je, po rečima Aleksandra Vučića taj slučaj odjeknuo do samog potpredsednika SAD. Ako je to tačno, a nije lako verovati njegovim rečima, onda je time uspeh ovog štrajka još veći.

Naravno, nikako se ne sme potcenjivati ni rezultat dosadašnjih radničkih borbi, ali se isto tako mora primetiti da je ovaj štrajk označio ulazak u sasvim novu fazu borbe i označio novu tačku obnove radničkog pokreta. To je bilo jasno od prvog časa, ali je isto tako proizvelo nešto veća očekivanja nego što su bile njegove istinske mogućnosti. Isto tako, sada, kada je ovaj štrajk ugušen iz vrha sindikata, neki će se razočarati; tih nekih može biti među štrajkačima, kao i među onima koji ne rade

u FCA, ali su u ovaj štrajk gledali kao u buđenje nade.

Treba otvoreno reći: zbog dubine pada i sistematskog političkog razbijanja radničke klase i klasne svesti, ovo je tek novi početak. Ali, on ima svoj smisao, a pravi efekat će ostvariti tek ako sledeći štrajk, bio on u FCA, nekoj drugoj fabriici u Kragujevcu, Srbiji, na Balkanu, započne tačno ovde gde je ovaj završio. U tom smislu, mi želimo da skrenemo pažnju, ponovo, na ponašanje sindikalnih funkcionera. Da bi jedan štrajk bio fokusiraniji, borbeniji, radikalniji, prvo radnici samo moraju preuzeti rukovođenje njima. Ne bi bilo zgoreg, kad god je to moguće, same sindikate pročistiti od plaćenika kapitala i kapitulanta poput potpisnika ove kapitulacije i njegovih šefova.

BORBA SE NASTAVLJA!
PROTIV EKSPLOATACIJE!
ZA SOCIJALIZAM I RAVNOPRAVNOST!
ZA DRUŠTVENU PRAVDU!

NAŠE UČEŠĆE U KAMPANJI „KO KRADE RAD“ LEVOG SAMITA SRBIJE

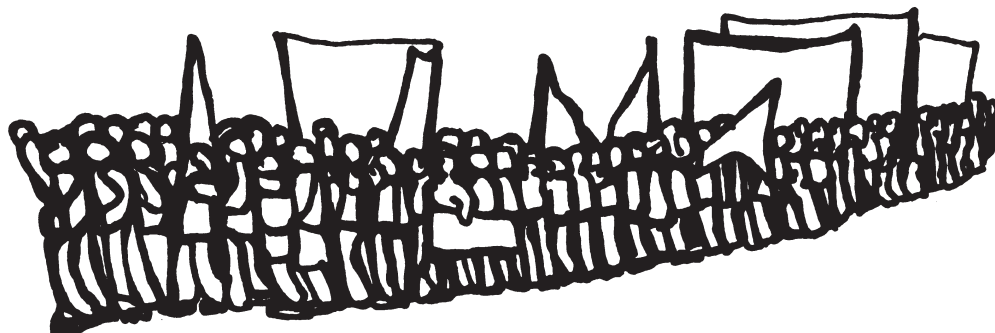
Već više puta smo, kako na stranicama našeg glasila *Cik zore*, tako i u praksi, na ulici ili nekog drugom prostoru, podržavali različite akcije i inicijative kao što su, na primer zahtev ASI za ukidanje komunalne policije, akcije protiv Majkla Davenporta i sličnih koje je organizovao SKOJ, skupove studentskih organizacija i tako dalje. Na taj način mi želimo da doprinesemo stvaranju jedne bolje i konstruktivnije atmosfere i da demonstriramo svoj principijelni stav o tome da u ovom vremenu organizacije među kojima postoje razlike mogu da imaju platforme na kojima se može delovati u pravcu stvaranja jačeg, efikasnijeg i značajnijeg antikapitalističkog pokreta u nas.

U tom smislu smo uzeli učešće u predstavljanju kampanje „Ko krade rad“ u Kragujevcu, koju je pokrenuo i vodi Levi samit Srbije. Naše učešće se ogledalo u simboličnoj pomoći pri organizaciji tribine, kao i u tome što je naš drug iz Crvene inicijative bio jedan od govornika na tribini.

Ova kampanja ima za cilj da upozna radnice i radnike, kao i ostatak društva sa suštinom Zakona o radu – zašto je donesen i kakve su njegove posledice. S obzirom na to da smo svojevremeno uzeli učešće u borbi protiv donošenja ovog zakona, sadašnje učešće u kampanji „Ko krade rad“ vidimo kao nastavak te borbe u uslovima kada je taj zakon već na snazi.

Pošto je zakon, uprkos masovnom protestu i otporu ipak donesen, što je predstavljalo poraz tog pokreta koji su predvodile birokratizovane i kapitulantske sindikalne vrhuške, smatramo da je neophodno da se otpor ovom antiradničkom zakonu nastavi. Zato smo mi postojanje ove kampanje pozdravili i uzeli učešće u njoj, kao što ćemo pozdraviti i učestvovati svaku inicijativu koja se slaže sa našom borbom – PROTIV KAPITALISTIČKE EKSPLOATACIJE.

ZA SOCIJALIZAM!

ČIJA JE OVA NAŠA DIKTATURA?

Posle održanih predsedničkih izbora u Srbiji, postojao je pokušaj da se pokrenu *grđanski* protesti koji su se održavali pod parolama: *Stop diktaturi*, odnosno *Protiv diktature*. Iako je u jednom trenutku okupljanje počelo da liči na nekakvu mobilizaciju masa, taj uslovno rečeno, pokret se urušio, podelio na tri ili četiri struje (ni sami učesnici nisu baš najsigurniji da li je tri ili četiri) od kojih ni jedna nije uspela da zaživi, bar za sada.

O samim protestima, njihovom sadržaju i karakteru smo pisali u ranijim brojevima *Cika zore*, tako da se ovoga puta nećemo baviti analizom ovog pokušaja, već ga povremeno koristiti za ilustraciju onoga što želimo da istaknemo. Pre nego što pređemo na stvar treba istaći suštinski element: od pravilne analize događaja i okolnosti zavisi i pozicija koja se zauzima i mere koje se preduzimaju. Ako analiza nije ispravna, onda se ne može ni zauzeti ispravna pozicija, niti se mogu izvoditi efektne akcije.

U novijoj istoriji već smo imali prilike da vidimo da se shvatanje političkih procesa pojednostavljuje do krajnjih granica kako bi se time ubrzala mobilizacija masa. Taj slučaj smo imali sa Miloševićem; sve se svelo na to „da on ode“. Slične tendencije postoje i sada sa Vučićem. Zbog neosporno najveće moći među lokalnim političarima oštrica kritike fokusira se na ličnost, proglašava se postojanje diktature i sve se svodi opet na isto – „samo da on ode“, pa će se pojaviti i sloboda štampe i standard će skočiti i Srbija će se razviti.

Međutim, na stranu katastrofalno iskustvo sa antimiloševićevskom mobilizacijom kada se nije ni zagrebalo po površini problema, već se opet sve svelo na odlazak jednog čoveka, dok je energija masa potrošena, a te iste mase, ne osetivši pozitivne pomake, pale u razočaranje i apatiju. Sada imamo slučaj sa drugačijim društvenim, ekonomskim i političkim prilikama. Iskustvo koje smo stekli za prethodnih pet godina naprednjačke uprave pokazalo nam je sledeće: iako su repovi nacionalizma i radikalnog ratnog huškanja ogromni, naprednjačka uprava je odlično uklopljena u međunarodni poredak na način na koji se to očekuje od jedne države na periferiji sistema; od nje se očekuje da sluša i ona sluša. Sluša MMF, EU emisare, razne druge „prijatelje“ i sprovodi politiku koju dobija kao smernice. Od Vučića samog se očekuje da bude garant sprovođenja odluka koje dobije. U *Ciku zore* smo već pisali o tome na slučaju poskupljenja struje: anonimni, nižerangirani službenik MMF donese papir koji mora da se potpiše, a onda donese i kako će se ta stvar sprovesti. To je mehanizam po kome se odvija funkcionisanje ne samo Srbije, već svih zemalja Balkana i Istočne Evrope.

Dakle, od domaćih političara se očekuje jedno: poslušnost međunarodnim organizacijama i institucijama u službi imperijalizma. U tom smislu, mi smatramo da je nepravilno poslušnike i nižerangirane službenike imperijalizma nazivati diktatorima, jer to ne pogađa suštinu. Sličnu moć kakvu sada ima Vučić jedno vreme imao je i Boris Tadić. Njegova sudbina kao

političara može nam biti ilustrativni primer kakvu moć suštinski poseduju ovo lokalni „moćnici“, a zapravo sluge.

Da bi borba protiv sistema bila uspešna, mi moramo shvatiti koje je mesto na kome počiva moć. Moć u Srbiji više ne počiva u Beogradu. Suštinska moć se preselila u Brisel i Vašington. To, naravno, nikako ne znači da njihove sluge i pomagače na lokalnu treba štedeti i ostavljati na miru, ali ne znači ni da im treba davati veći značaj od onoga koji imaju – oni su samo potrošna roba sistema. Nije Vučić taj koji nas ugnjetava, već kapitalizam. Vučić je samo jedan od njegovih bezbrojnih službenika i to ne previše bitnih.

U tom smislu, preveliko fokusiranje na jednu ličnost, umesto na sistem, taj isti sistem zapravo štiti i daje mu dodatno vreme za pregrupisavanje oko neke druge

ličnosti koja će opet preći put od spasioca do diktatora za nekoliko godina i tako nastaviti tu drevnu igru baveći se nekakvom „borbom protiv korupcije“ u sistemu u kome imati mnogo novca znači imati moć.

Svesni smo da mnogi mogu pokazati nestrpljenje jer je situacija zaista teška. Ali, baš zato se ne sme gubiti vreme ulaskom u već poznatu igru borbe protiv jedne ličnosti koja niti kreira sistem niti donosi ključne odluke, već se samo stara o tome da te odluke budu sprovedene.

Za suštinske promene od istorijskog značenja treba napasti i srušiti sam centar moći, a ne njegove sitne službenike. Diktatura protiv koje se mi borimo jeste imperijalistička i diktatura kapitala i profita.

ZA SOCIJALIZAM!

O „ANTISISTEMSKIM KANDITATIMA“ NA IZBORIMA

Nakon tri decenije buržoaskog političkog pozorišta apsurdna koje se odigrava u svim zemljama bivše Jugoslavije, a nije pogrešno reći ni u čitavoj istočnoj Evropi, ne treba da iznenađuje pojava mladih ljudi koji su apsurdnu retoriku političkih partija i njenih aktera rešili da podignu na viši nivo i time je obesmisle ne time što će reći nešto novo – već time što će nastupiti kao medijski klovnovi kakvi savremeni političari većinom i jesu.

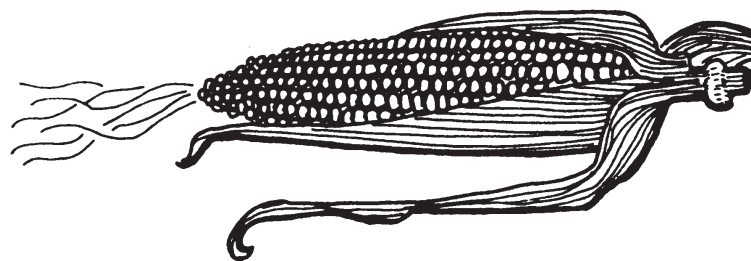
Fenomen Ljubiše Preletačevića Belog obrađivan je u javnosti kao originalan srpski projekat, kako je i preneseno u tekstovima nekih svetskih medija, ali se mogao čuti podatak da je već bilo takvih partija, na primer u Italiji, koje su šaljivog karaktera ali koje svoj prostor za delovanjem nalaze u stvarnom ogorčenju koje mase širom sveta pokušavaju nekako da izraze.

Ljubiša Beli je uspešno izvršio svoju ulogu, uspeo je da na izborima nadmaši neke starije i novije pojave srpske političke scene, mladim ljudima se svidelo osveženje u vidu nekoga koga pobeda ne interesuje; ali ipak moramo naznačiti da Beli nije politički predstavnik – njegovi stavovi su neutralni, liberalni, o mnogo čemu on nema stav, već je sve parodija, refleksija, ogledalo, o nacionalizmu i ozbiljnim temama nije rekao puno ako išta, a posebno treba osuditi njegove pozive da se izborima da legitimitet ne bi li „mladi ljudi pokazali da ipak nisu apolitični“.

Zato smatramo da je bitno navesti jedan drugi slučaj sa Kosova, koji

je potpuno ignorisan u javnosti u Srbiji, delom zbog zvanične politike nepriznavanja, a delom i zbog potrebe da se politička i društvena scena na Kosovu slika isključivo šovinističkim, ratnohušakačkim i stereotipnim tonovima. Reč je o još jednom parodijskom fenomenu koji se na Kosovu zove „Jaka partija“. Sasvim slučajno, osnovna parola parodije iz Mladenovca bila je: „Samo jako“.

I Jaka partija ima svog Ljubišu Belog, u pitanju je mladi umetnik koji se zove Visar Arifaj, a koji u svojoj partiji vrši funkciju „legendarnog predsednika“. Kosovska izborna trka identična je onoj u Srbiji, gde u katastrofalnim uslovima političari obećavaju strane investicije, ekonomski skok u neslućene visine, gde se porazi prodaju

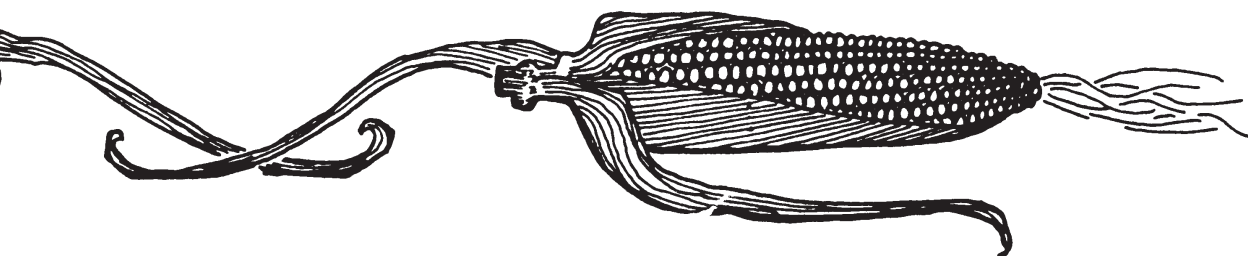

kao progres i gde se putem medija vrši ofanziva u svim oblicima na svakoga. U takvom kontekstu, Jaka partija je nastupila po istom receptu – obećali su više investicija, više radnih mesta, više novca koji će pasti sa neba, izgradnju piste za Formulu 1 nadomak Prištine i razne apsurdnosti kojih su mogli da se sete. Visar nije uspeo da postane gradonačelnik Prištine, ali je Jaka partija osigurala nekoliko mesta u skupštini.

Dok je Beli bio aktuelna vest o Jakov partiji se u Srbiji nije mogla čuti ni reč. Nemaju li razočarani i ogorčeni glasači iz Srbije nešto zajedničko sa razočanim i ogorčenim glasačima sa Kosova? Nacionalističke elite Kosova i Srbije su u stanju hladnog rata, ali mase dele iste uslove, istu bedu, slušaju iste laži i slično razmišljaju. Svojevremeno Arifaj je rekao da pruža podršku mladima u Srbiji i da im preporučuje da formiraju svoju Jaku partiju. Da li su Ljubiša Beli i njegovi saradnici čuli ovu poruku, ali zaboravili da se zahvale na inspiraciji? Ili možda grešimo, pa su ove dve identične pojave iznikle nezavisno jedna od druge. Ipak, treba dobro razmisliti o tome koliko su nam kosovski Albanci daleko, a koliko blizu, u svakom smislu.

Ali postoji jedna ključna razlika između Belog i Arifaja, a ona je u tome što Jaka partija ismeva izborni sistem i učešće u njemu, smatrajući najvećim apsurdom da neko još uvek sa verom i nadom izlazi na izbore svakih pet godina smatrajući sebe učesnikom u političkim procesima i misleći da time dokazuje nekakav stav. Kada Beli bude odrastao možda postane Arifaj, a možda onda prizna i da on postoji. U tom smislu oni su napredniji od njihovog epigona u Srbiji koji problem fokusira na ljude, umesto na ustrojstvo sistema.

Ipak, u oba slučaja, kao i u slučajevima sličnih parodija koje se javljaju po čitavom svetu, treba uzeti u obzir da se radi o jednom iskazivanju skoro očajničkom nezadovoljstva i protesta. Problem je, međutim, što je to protest, ali bez zadiranja u suštinske probleme društva: njegov klasni i opresivni karakter, usmeren ka malograđanskim težnjama i sitnosopstveničkoj svesti. U tom smislu, ovakve pojave su suštinski za jednokratnu medijsku upotrebu, a ponekad nanese više štete nego koristi borbi protiv sistema, ma koliko ih vladajuća elita nazivala „antisistemskim kandidatima“.

SOLIDARNOST SA ČAVISTIČKIM SNAGAMA U VENECUELI

Povodom zaoštavanja situacije u Venecueli, Crvena inicijativa Kragujevac želi da izrazi svoju podršku i solidarnost sa čavističkim snagama koje već godinama vode borbu sa agentima američkog imperijalizma koji je trenutno u inicijativi na području onih zemalja Latinske Amerike koje su prethodnih godina pokušavale da artikulišu politiku koja će biti nezavisna od američkog imperijalizma.

Posle parlamentarnog državnog udara u Brazilu, sličan scenario bio je predviđen i za Venecuelu. Uz pomoć onog dela aparata koji je preživio iz predčavističkog perioda, odvija se borba za vlast. Mi kao kolektiv koji se nalazi na marksističko-lenjinstičkim pozicijama možemo imati mnogo zamerki na politiku naslednika Uga Čaveza. Međutim, na osnovu svih elemenata koji su nam dostupni, opozicioni

pokret nije progresivan, već je po svemu oslonjen na zvaničnu američku politiku i njene aspiracije na kontinentu.

Takođe, na osnovu dostupnih podataka, vidimo da je najveći deo stanovnika, naročito najsiromašnijih, na strani Nikolasa Madura i politike koja se poziva na Uga Čaveza i pokret bolivarske revolucije. Takođe, protivnici Madura i Čavizma su finansirani od strane američkih službi i pokazali su značajne elemente rasizma i pre svega antikomunizma.

Narodu Venecuele, kao i drugim narodima Latinske Amerike, mi pružamo našu simboličnu, drugarsku i bratsku podršku u borbi protiv eksponenata agresivnog imperijalizma.

Zemlja Simona Bolivara mora biti odbranjena!

NAGRADA SVETSKE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE ZA JAVNO ZDRAVLJE PRIPALA KUBI

Na 70. svetskoj skupštini u Ženevi 26. maja, Svetska zdravstvena organizacija je jednoglasno dodelila nagradu za javno zdravlje kubanskim Henri Riv brigadama. Brigada je osvojila široko priznanje još u medijima 2014. godine za pružanje pomoći zapadnoj Africi sa 250 boraca u prvim redovima protiv epidemije ebole, koja je u tom trenutku pretila da će se raširiti po celom svetu. Dr Feliks Baez Saria, član brigade, prihvatio je nagradu Roberta Moralesa, kubanskog ministra zdravlja, a pošto je preživeo infekciju ebole, dr Baez Saria se dobrovoljno vratio na zapadni front Afrike.

Fidel Kastro, istorijski predvodnik kubanske revolucije, formirao je Henri Reve brigadu 19. septembra 2005. U to vreme, oko 2.000 kubanskih zdravstvenih radnika okupili su se da pomognu ljudima, većinom afro-američke populacije, koji su se nasukali na krovovima Nju Orleansa, zarobljeni u sportskom koloseumu zbog uragana Katarina i Rita, kada je predsednik SAD-a Džordž Buš odbio ponudu Kube. Ovi dobrovoljci su tada postali Henri Riv brigada, nazvana po mladom internacionalističkom borcu iz SAD-a koji je umro 1876. godine u borbi za kubansku nezavisnost od Španije. Ignorisani od strane

Bušove administracije, kubanski lekari, pripremajući se da pomognu ljudima u Nju Orleansu, su umesto toga raporođeni na ispomoć preživelima posle zemljotresa u Pakistanu, visoko u Himalajima. Prema izveštaju od 26. maja Prens Latine, 7.254 kubanskih zdravstvenih radnika pružali su pomoć u vanrednim situacijama u 19 zemalja, uključujući i dva puta u Haitiju i Čileu. Prema procenama, bili su tu za više od 3,5 miliona ljudi i spasili su više od 80.000 života.

SAD troši na vojsku, Kuba na zdravlje

SAD, najmoćnija imperijalistička zemlja na svetu, ima vojni budžet koji daleko prevazilazi budžete ostalih devet zemalja koje takođe enormno ulažu u vojsku. Donald Tramp je sklopio dogovor da proda Saudijskoj Arabiji, koja je klanica za ljuđe u Jemenu, vojnu opremu u vrednosti od 110 milijardi dolara. Ipak, budžet je poslat Kongresu koji je prilično samnjio domaću i međunarodnu potrošnju na zdravstvo, što u ogromnoj meri utiče na žene. Sredstva namenjena za zaražene HIV-om i malarijom se takođe smanjuje, iako su

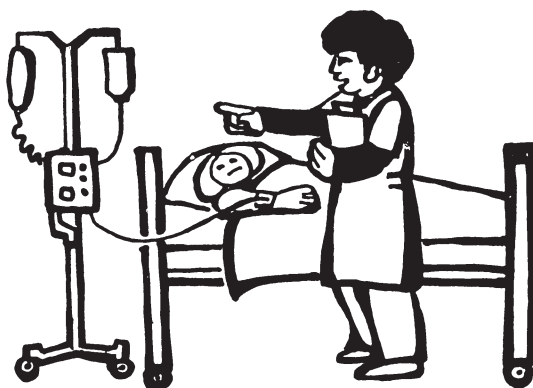
kubanski lekari istakli da smrtnost od malarije u Africi daleko prevazilazi smrtnost od ebole, ali je ebola u određenom trenutku postala međunarodni prioritet kada je postojao strah da će se epidemija proširiti i izvan Afrike.

Američki sekretar za zdravstvo i ljudske resurse, dr Tom Prajs, govorio je na skupu Međunarodne zdravstvene organizacije da je vlada SAD-a posvećena udruživanju, i da ima transparentan i efikasan međunarodni odgovor na epidemije zaraznih bolesti, kao i da ove pretnje ne poštuju granice između zemalja, a brzo se šire i ugrožavaju ljude svuda u svetu. Međutim, dr. Prajs je zagovornik ukidanja akta pristupačne zdravstvene nege (Affordable Care Act) i na taj način negira zdravstvenu zaštitu čak 23 miliona stanovnika SAD-a. Inače, SAD je jedina industrijska zemlja bez nacionalnog zdravstvenog sistema.

Za razliku od toga, kubanski doktor Morales Ojeda, na plenarnoj sednici Skupštine 24. maja rekao je da Kuba podržava jačanje sistema usemnog ka postizanju univerzalnog zdravstvenog osiguranja, priznajući da je zdravlje osnovno ljudsko pravo i u centru javne politike za održivi razvoj, dodajući da Kuba ima

493.000 radnika u zdravstvenom sektoru i preko 50.000 saradnika koji nude usluge u 63 zemalja. Kubanska latino-američka medicinska škola takođe obučava lekare iz nedovoljno razvijenih zajednica širom sveta, uključujući i iz unutrašnjig gradova i ruralnih oblasti SAD-a, tako da mogu da se vrate kući i da služe svom narodu.

Međunarodna zdravstvena solidarnost Kube je odraz njene unutrašnje posvećenosti. Pružanje zdravstvene zaštite kroz centralizovani, socijalistički planirani sistem, dovela je do zdravstvene zaštite jednake ili veće od onih u SAD. Dr Morales Ojeda izvestio je bio da će do kraja 2016. godine očekivano trajanje života po rođenju na Kubi trajati 78,45 godina. Kuba ima program imunizacije koji štiti od 13 bolesti. Ona prouzvodi najveći deo vakcina koji se koristi, obezbeđujući 98% stavnoštiva sa pokrićem. Godine 2015. Kuba je postala prva zemlja na svetu koja je zvanično eliminisala prenos HIV-a i sifilisa sa majke na dete. „Temelji za Narodni zdravstveni sistem na Kubi postavljeni su 1959. godine, a pokretačku snagu dao je istorijski predvodnik kubanske revolucije Fidel Kastro Ruz” – rekao je Morales Ojeda.

La señora Ortega explicó como funciona la medicina intravenosa.
Mrs. Ortega explained how the intravenous medicine worked.

RASIZAM NOVE EVROPE

Još jednom se potvrdilo da se u parlamentima i vladama zemalja Evropske unije propagira ideologija fašizma, koja kako kroz istoriju, tako i danas, nije u sukobu, čak suprotno od toga, sa liberalnom ideologijom. Najnoviji javni fašistički ispadi u Bugarskoj, čiji je epicentar nacionalistički savez „Ujedinjeni patrioti“ manjinski partner vladajuće koalicije, ovih dana se tiho provlače kroz svetske medije.

Zamenik ministra regionalnog razvoja bugarske vlade Pavel Tenev, podneo je ostavku sedamnaestog maja, nakon samo dva dana provedenog na toj poziciji. Teneva je navodno premijer Bojko Borisov, čija stranka GERB je članica Evropske narodne partije a on lično je poznat po svom divljenju prema kancelarki Angeli Merkel i predsedniku Evropske komisije Žan-Klod Junkeru, primorao na to pošto je u javnost isplivala Tenevljeva fotografija sa Fejsbuka. Na spornoj fotografiji Tenev ispruženom desnom rukom zihajlira voštanoj figuri SS oficira. Nacistički pozdrav potpisan je rečima: „Na raportu kod šefova“. Iz ovoga je jasno zaključiti da Borisovu nije smetao sam taj čin, već to što je fotografija izašla u javnost.

Tenevljev neposredni šef Valeri Simeonov, vođa Nacionalnog fronta za spas Bugarske, jedne od tri partije članice saveza Ujedinjene patriote, pokušao je da ga uzme u zaštitu. Simeonov je u jednom intervjuu ispričao da je sedamdesetih bio u poseti logoru Buhenvad i da su tamo ko zna kakve sve zabavne fotografije snimili. On je celu priču relativizirao kazavši kako mu je žao što se Tenevu potkrala tako glupa greška koja će ga koštati karijere, kako

smo svi barem jednom činili takve glupe šale i da se Tenevu, koji je mlad i stručan kadar, ne sme zamerati jedna obična glupost.

Tragično je da je povrh svega vice-premijer Simeonov, poštovalac fašističke ideologije, postavljen na vodeću funkciju u Savetu za integraciju etničkih manjina. Ovaj 62-godišnji političar i biznismen, pre dve godine je o velikoj romskoj manjini usred parlamenta rekao: „To su najodvratnija podivljala čovekolika stvorenja koja hoće hleba bez motike i primaju novac za bolovanje bez bolesti. Dečiji dodatak dobijaju za decu koja se na ulici igraju sa svinjama i zahvaljujući ženama koje imaju instinkt uličnih kučki.“ Njegova desničarska stranka u svom programu zvanično propagira čišćenje „ciganskih geta“ i zatvaranje Roma u ograđene „rezervate“ pri čemu se treba voditi primerom rezervata za američke Indijance ili australijske Aboridžine, jer tako i bugarski rezervati mogu postati „turistička atrakcija“. Tokom svoje karijere Simeonov je pominjao i potrebu za «modernim koncentracionim logorima».

Simeonov koji je poznat po antigranatskim i antiromskim stavovima, smatra se i ocem bugarskog porodičnog zakona. Po ovom zakonu oni koji žele da stupe u bračnu zajednicu u Bugarskoj moraju da poseduju medicinsko uverenje za ulazak u brak. Da bi takav dokument bilo moguće nabaviti potrebna su uverenja od ginekologa i psihijatra! Pregled košta 30 evra, što je u odnosu na prosečnu platu u Bugarskoj od 295 evra - ogromna cifra. Nama je dobro poznato iz iskustva sa desničarima u Srbiji da čim dodju na vlast odmah

uvode nove poreze i povećavaju namete ljudima, koji i bez tih dodatnih poreza jedva sastavljaju kraj sa krajem. Ali nije samo novac problem u konkretnom zakonu već to što on krši ljudska prava. Zakon zabranjuje ljudima sa bolestima koje «predstavljaju ozbiljnu opasnost po život i zdravlje potomstva ili drugog partnera» da stupaju u brak, osim u slučajevima kada je partner obavešten o tome i saglasan da uprkos tome stupi u brak. Tačan spisak bolesti nije naveden, tako da se tu svašta može provući. Logika kojom su se vodili oni koji su osmislili ovakava zakonska rešenja je da pojedinac treba da bude u savršenom stanju u cilju stvaranja jakog i zdravog pojedinca za slavu bugarsku naciju.

Volen Siderov, lider stranke Ataka koja je takođe deo Ujedinjenih patriota, poznat je po negiranju holokausta. Sa svojim u crno odevenim tabadžijama je u poslednjoj deceniji učestvovao u nekoliko tuča

kao i u više napada na muslimane i džamije. Prošle godine su čak upali u jednu visoku školu i tamo se tukli sa studentima i predavačima jer je jedan od studenata navodno vređao Siderova. U tuči se posebno istakao partijski drug Ilijan Todorov koji je nedavno postavljen za sofijskog guvernera.

Ovo su samo malobrojni primeri od brojnih fašističkih ispada Ujedinjenih patriota koje trenutno obezbeđuju parlamentarnu većinu stranci Bojka Borisova. Iz svega ovoga jasno je zaključiti da fašizam nesmetano buja u parlamentima i vladama kapitalističkih država i da ga ništa osim jačanja komunizma kao jedinog pravog neprijatelja neće pobediti u duboko oboleloj Evropi, koja je izgubila kompas i hrli ka provaliji. A izlazak iz jedne takve provalije, kako nas je istorija naučila, može biti izuzetno bolan i težak, ali je neophodan.

PRANJE KRVAVIH RUKU

Odlukom Višeg suda u Valjevu praktično je rehabilitovan Nikola Kalabić, komandant takozvane *Gorske garde* Dražinih četnika i jedan od najbitnijih ljudi u tom pokretu pred sam kraj rata. Osuđujemo ovu skandaloznu odluku, iako nije prva da se dokazanim zločincima na sudovima daje oreol ideoloških žrtvi.

Nema mesta za čuđenje. Organi Republike Srbije formalno zastupaju revizionističku i neistinitu tezu o „dva pokreta otpora“ koja su se borila za prevlast, pa se sada sudovi koriste kao kranja instanca formalizacije tvrdnje da je pobednički pokret iz interesa monopola vlasti vršio odmazdu ideološke prirode nad pripadnicima poraženog pokreta.

Više puta smo pisali i reagovali na ovakve i slične odluke raznih organa u Srbiji, Hrvatskoj, Ukrajini, Letoniji i tako dalje i smatramo da je njihova suština u tome da se ospori suština kvislinštva, da se legitimizuje pobjeda antikomunizma. Kao što znamo, sama definicija prava glasi ovako: „Pravo je volja vladajuće klase pretočena u zakon“.

Sa tim u vezi mora se konstatovati da su se pripadnici zločinačkih Kalabićevih jedinica borile da uguše antifašističku i revolucionarnu borbu koju su videli kao borbu protiv klase na vlasti, a da to isto rade današnji predstavnici vladajuće klase. Dakle, ne može se očekivati da današnji antikomunisti dozvole da se odluke narodnih sudova održe. Kao što smo već više puta zaključili, današnji sudovi igraju svoju ulogu u klasnoj borbi i ta uloga je reakcionarna, usmerena ka tome da sudstvo odigra svoju ulogu u produbljivanju antinarodnih i kontrarevolucionarnih procesa u koje spada i istorijski revizionizam.

Ipak, Kalabićev slučaj je donekle specifičan jer je došlo do sudske rehabilitacije osobe koja sudski nije ni osuđena. Zvanični izvori, za sada, ne postoje, ali se sve vreme od kraja Drugog svetskog rata spekulisalo da mu je pošteđen život kao deo pogodbe za njegovu ulogu i pomoć u hvatanju Draže Mihailovića, te da je živio pod lažnim imenom. Ipak, preko zločina koje je naredivao, a neke i lično izvršio, nije mogao da izbegne, pa je njegovo pravo ime došlo na listu neprijatelja naroda i kao takvom imovina mu je rekvirirana. Zahvaljujući odluci Višeg suda u Valjevu, ta imovina će u narednom periodu biti predmet potraživanja njegovih naslednika, što je nije prvi put, a često se javlja i kao glavni motiv kod onih srodnika koji pokreću ove sramotne procese. Sve to nam još jednom poručuje da će u slučaju potrebe predstavnici današnje buržoazije kršiti i načela prava koje sami nose. Poruka je: oni mogu sve što im se prohte. Tako i jeste, dok im se ne pruži organizovani otpor.

Iako nema ničeg prirodnijeg nego da današnji predstavnici buržoazije predstavljaju ulogu svoje prethodnike kao žrtve, mi uprkos tome moramo da se suprodstavljamo svakom pojedinačnom udaru na sećanje, na žrtve koljačkog terora, jer je to povezano sa svakodnevnim terorom koji osiromašeni i obespravljeni trpe od restauracije kapitalizma do danas. Proces se nastavlja, sigurni smo, jer ima još nerehabilitovanih koljača i njihovih gospodara. Naši prethodnici, partizani, znali su kako se sa takvima postupa. Moramo znati i mi.

SMRT FAŠIZMU I IMPERIJALIZMU!
SLOBODA NARODU!

BOJAN DIMITRIJEVIĆ OBOŽAVALAC FAŠIZMA

Nakon što je u javnost dospela fotografija Bojana Dimitrijevića sa obeležjima SS divizije Princ Eugen, on je izjavio da je dugo na meti antifašističkih medija iz Hrvatske i da je tekst koji je objavio portal „Antifašistički vjesnik” nastao jer je on u dobrim odnosima sa bivšim ministrom Hasanbegovićem. Sporna fotografija o kojoj je reč, izbrisana je sa stranice Despot Infinitusa „Hrvatska Povijest”, a Bojan Dimitrijević, bivši član Demokratske stranke, revizionistički istoričar, poznat po zalaganju za rehabilitaciju ratnih zločinaca, kaže kako

je tendencija negativnosti usmerene protiv njega zbog lokalnih izbora, i još dodaje kako je majica koju je nosio u stvari od jedne italijanske desničarske partije koja ima ovaj simbol. Osim što je još jednom potvrdio svoju bliskost s bivšim ministrom najpoznatijem po veličanju tzv. NDH, SS Handžar divizije, protestima protiv Trga žrtava fašizma i nošenju HOS-ove kape identične ustaškoj, Dimitrijević je pokušao zamutiti vodu nekakvom „italijanskom desničarskom partijom”. Radi se o neo-fašističkim italijanskim grupama pod

imenom „Avanguardia Nazionale” koja je koristila kao simbol istu Odal runu kao i SS divizija Princ Eugen. Njihov politički plan je bio rušenje demokratskog sistema i povratak u fašizam, a svoje članstvo su savetovali da budu maksimalno agresivni u svom delovanju. Grupa je povezana s nizom bombaških napada 1969. godine od kojih je među njima najpoznatiji napad na „Banku Nazionale dell’Agricoltura”, poznat kao teroristički napad na „Piazzu Fontanu” u kojem je poginulo 17 i ranjeno 88 ljudi. Njihovi članovi su takođe povezani s nekoliko atentata sedamdesetih godina. Organizacija je zabranjena u Italiji s obzriom da se smatra da im je cilj osnivanje nove Nacionalne fašističke partije.

Poznato je da je dobrovoljačka SS divizija „Princ Eugen” u zoni borbe vršila odmazde nad civilima. Tokom trodnevnog masakra u Sinjskoj krajini u martu 1944. godine, gde je učestvovao i bataljon 7. SS divizije, ubijeno je oko 1.500 civila. Više stotina civila stradalo je i u masakrima 7. SS divizije u Krivoj reci u oktobru 1942, u Pivi u junu 1943, u Aržanu u septembru 1943, u Lugu i Duvnu u decembru 1943. i u selu Velika srpnja 1944. Čak je i ratni zločinac general Jozef Kibler, komandant 118. lovačke divizije, tokom istrage izjavio kako su SS trupe bile poznate po preoštrim postupcima prema narodu.

Protiv Bojana Dimitrijevića je pre dve godine pokrenut postupak za isključenje iz Demokratske zbog relativizacije fašizma i zalaganja za odbranu predsednika kvinske tzv. „Vlade narodnog spasa” Milana Nedića koji je sarađivao sa fašističkim režimom i snosi odgovornost za žrtve građana Srbije u Drugom svetskom ratu. Revizionistički istoričar Bojan Dimitrijević je prošle godine u Višem sudu u Beogradu rekao kako Vlada Milana Nedića nije vršila progon, niti likvidacije Jevreja u Srbiji već su to činile isključivo nemačke formacije policije

i Vermahta što je apsolutna neistina, jer je pod neposrednom nadležnošću Nedićeve vlade bio logor na Banjici u kome je ubijeno 3.849 ljudi. Pored rukovođenja Banjičkim logorom i logorom u Smederevskoj palanci, službenici i pripadnici Nedićevog državnog okupacionog aparata aktivno su pomagali naciste u likvidaciji Jevreja i Roma, kao i ostalog stanovništva koje je označeno kao nearijevsko. Na primer, dana 18. septembra 1941. Fon Kajzenberg podnosi izveštaj u kom zaključuje da je saradnja svih nemačkih organa i ustanova sa srpskom gradskom policijom čiji se broj sada popeo na 1.500 ljudi, besprekorna. Dakle, vojna žandarmerija je bila nadležna za saobraćajna, krivična i politička pitanja kao i za pitanja jevrejske imovine. Učešće srpske policije i oružanih odreda Nedićeve „Vlade narodnog spasa” u racijama i hapšenjima Jevreja imala je itekako važnu ulogu. Samo u tu svrhu obrazovan je poseban 7. odsek Specijalne srpske policije zadužen za Jevreje i Rome. Osim toga, Dimitrijević je takođe svedočeći u protestu po zahtevu za rehabilitaciju Nedića, naglasio da je glavna karakteristika Nedićeve vlade bila borba protiv komunizma što mu se može uvažiti, jer su specijalne policije svakodnevno i danonoćno na najsvirepiji način mučili i likvidirali sve one za koje su sumnjali da su komunisti ili povezani sa partizanskim pokretom.

Bojan Dimitrijević je otvoreni obožavalac fašističke ideologije i kao takav nastoji da svojim radom sa revizionističkih pozicija prevrednuje istorijsko sećanje. Uprkos brojnim rehabilitacijama koje iza sebe nose političku pozadinu, takvima kao što je on i njemu sličnima se ne sme dozvoliti bilo kakav oblik krivotvorenja istorije.

„ZAVERA” ŠAHISTA prvi deo

Pостоji neka sudbinska veza između siromaštva i šaha. Uvek skrajnut, zanemaren, na vrhu ormara, na dnu kredenca, prašnjav ili izlizan on odoleva promenama. Nečujno se probija kroz pukotine vremena, u stopu prateći one koji ne mogu sebi da priušte putene radosti bogatstva. Onda garnitura izvire niotkuda da pruži ubogima svoje čarolije.

Ceo jedan rat se otvara pred napregnutim čelima igrača. Borbe, zarobljenici, pobednici, jurišnici, neočekivani obrti osvajaju misli igrača koji postaje i kralj, i general, ratnik, branilac, jurišnik, herojska žrtva. Svi su pozvani da učestvuju u toj opijenosti, muškarci i žene, deca i starci, obrazovani i nepismeni. U partiji slepi postaju vidoviti, nemi progovaraju najrazumljivijim jezikom, slaboumni stvaraju lukave zamke najpametnijima, bogalji satiru najsnažnije atlete, bogati gube od siromašnih... Svet pravde i jednakosti.

Možda upravo zato što predstavlja odušak nemoćnima on opstaje toliko dugo, uvek u senci ali postojan. Mada... i šah je jednom izašao iz mraka potcenjenosti, onda kada su reke bednika pokidale svoje lance i iskoračile na scenu istorije...

Šah u Evropu nije ušao na velika vrata. Bilo bi jako interesantno videti kakav bi odnos antički Grci imali prema šahu ali, na žalost, oni nisu znali za njega. Veruje se da je šah nastao između 3. i 5. veka naše ere, u Kini ili Indiji, što već baca senku sumnje i misterije. „Otac današnje Evrope”, Karlo Veliki ga je, na nagovor sveštenstva, zabranio kao „đavolsku” igru. Sveštenici su

prvi prepoznali subverzivni uticaj šaha na društvo. Naoko bezazlena tabla sa 64 polja, preispitujući sposobnosti intelekta, suštinski dovodi u pitanje društvenu stratifikaciju u kojoj su plemići Božjom promišlju i intelektualnom superiornošću pozvani da vladaju, dok su ostali kao inferiorni osuđeni da služe. Već smo pomenuli franačku državu, Vizantija je takođe imala periode zabrane igranja šaha, u Iranu ga zabranjuju nakon islamske revolucije, a u Saudijskoj Arabiji i danas sveštenici pokušavaju faktom da ogade ljudima ovo uživanje. Ipak znajući danas kakvu će ulogu kasnije odigrati, mnogi monarhisti, „socio-darvinisti”, rasisti, šovinisti i svi oni koji stoje iza teza o postojanju onih koji se rađaju da vladaju, dok su drugi rođeni da služe, ovde će se složiti sa tvrdnjom osnivača Karolinške dinastije da je tzv. „kraljevska igra”, ustvari „lučonošino” kukavičje jaje.

Kako je vreme prolazilo zabrane sa šaha su spale, i on polako ulazi, prvo u kockarnice¹, zatim dvorove, na kraju i u manastire². Sa pojavom prosvetiteljstva kada sa evropskog duha, barem delimično, spada jaram crkve, šahisti postaju viđeni među tadašnjom inteligencijom, pa će tako kompozitor i nezvanično najjači igrač svog vremena Fransoa Filidor (1726-1795) biti čest gost Voltera i Rusoa.

Koristeći siromaštvo šahista, i najbolju Evropsku tradiciju „volšebnog”

¹ Zbog neobuzdanog duha Evropskih vitezova uvedeno je bacanje kockica u šah, kako bi igra bila dinamičnija i nepredvidljiva.

² Papa Grgur XI (1370-1378) je bio strastveni igrač šaha

preduzetništva, mađar Farkaš Kempelen (potpisivao se kao Wolfgang fon Kempele) će 1770. konstruisati prvi šahovski automat pod nazivom „Turčin”. On se sastojao od velikog sanduka na kome je stajala šahovska tabla i velike voštane figure Turčina iza nje. Prevara se sastojala u tome što se u sanduku krio šahista koji bi se pre početka partije, kada Kempelen otvara sanduk da dokaže kako je prazan, sakrio u figuru Turčina. Senzacija automata se delom zasnivala na njegovoj uspešnosti, što takođe govori na kakva su ponižavanja pristajali najbolji igrači toga vremena, čučeci u sanduku i obmanjujući narod. Postoji priča da je Turčin stigao u carsku Rusiju gde je „nesmotreno” pobedio caricu Katarinu II, strastvenu ljubiteljku ove igre, koja je zatim naredila da se otvori ceo automat, a pronađeni nesrećnik je streljan. Ova priča nije dokazana, ali je sasvim moguća, jer se umalo nije ponovila sa narednim vlasnikom istog automata Leonardom Mencelom. On se zatekao u Beču 1809. godine, upravo kada i Napoleon Bonaparta. Veliki vojskovođa je bio jako slab šahista, ali nije hteo da propusti priliku da isproba mašinu o kojoj se tada mnogo pričalo. Partija je počela i posle nekog vremena Napoleon je povukao nemoguć potez. Mašina mu je na to vratila figuru na prethodno mesto, mada je do tada svima rušila figure na pokušaj takvog „podmetanja”. Nedugo zatim Napoleon je ponovio nemoguć potez, a Turčin je porušio figure. Na taj gest Leopold Mencil je već zamišljao ljiljane na svome grobu, ali se Napoleon samo nasmejao uz komentar: „Pošlo mi je za rukom i mašinu da iznerviram!”. Mada je u ovom slučaju imao sreće, mnogi šahista platio je glavom svoje umeće širom Evrope i Azije zaveden čarima Kaise³.

3 Kaisa, (Caissa) šahovska boginja. Božanstvo izmišljeno početkom 16. veka u poemi „Scacchia, Ludus” objavljenoj 1527. godine italijanskog pesnika Hieronimusa Vida.

Subverzivna crta koju je nosio šah, kao nevoljni žig i dokaz da više znanja i mudrosti treba siromahu da zaradi novčić nego plemiću da „upravlja Španijom”⁴, pojavljuje se kao crna slutnja u anegdoti o šahu i Spinozi. Spinoza je imao običaj da igra šah sa jednim svojim prijateljem koji je bio bolji igrač i stalno ga je pobeđivao. Posle nekog vremena zbunjen Spinozinim ležernim držanjem u porazima, nemogavši da prikrije začuđenost, prijatelj ga je upitao u čemu je Spinozina tajna da ostaje tako miran kada gubi. Spinoza je sa zadovoljnim smeškom odgovorio: „Kogod da pobedi u partiji, jedan kralj će morati da umre. Za republikanca, to je sasvim dovoljna uteha!”

Raskorak između intelektualnih sposobnosti koje se zahtevaju od šahiste⁵ i vrednovanja koje za to (ne)dobija uvek je stvarala frustracije, i možda je upravo ta očiglednost uticala na jednog velikog ljubitelja drevne igre da shvati sve protivrečnosti svoga vremena i uloži svoju energiju na raskrinkavanju mehanizama eksploatacije. O autoru „Kapitala” vođa nemačke komunističke partije „Spartakista” Karl Libnek piše ovako: „Početkom pedesetih godina u našem društvu igrali smo šah veoma mnogo. Jednom je Marks rekao s ponosom da je pronašao novi potez kojim će nas sve pobediti. I zaista, sve nas je dobio. Ali, na porazima smo učili i uspeo sam mu dati

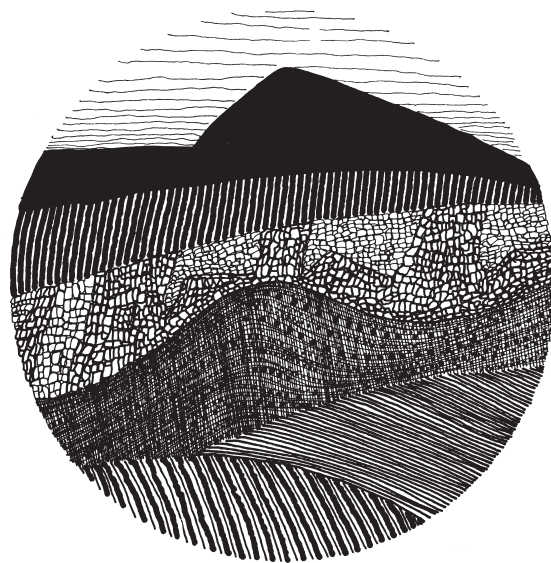
4 Parafraza monologa koji Figaro izgovara u popularnoj drami Pjera Boumaršea (1732 – 1799) „Figarova ženidba”, najsubverzivnijem delu toga vremena i zabranjenom u mnogim Evropskim državama. Po toj drami nastala je čuvena Mocartova opera ali su iz nje izbačeni svi politički govori. „... Gde ja, jedan iz obične gomile, moram da uložim više znanja, više računanja, više veštine da bih jedva preživeo, nego što je potrebno za upravljanje svim provincijama Španije za celi vek!”

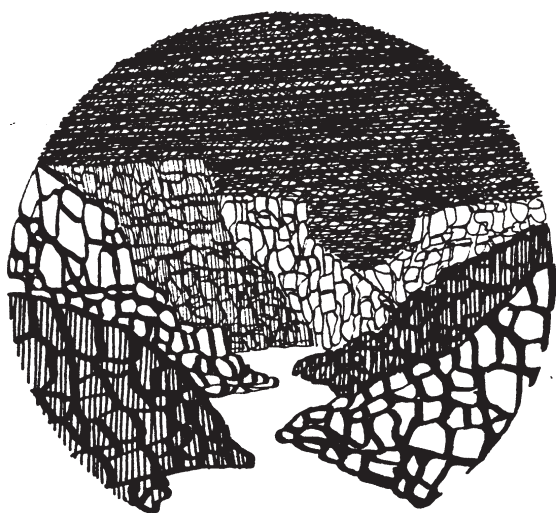
5 Novije statistike su pokazale da 95% igrača sa titulama velemajstora i internacionalnih majstora ima natprosečnu inteligenciju. Međutim, još ni jedno istraživanje nije uspeo da dokaže suprotnu vezu, tj. da će svako sa natprosečnom inteligencijom igrati dobro šah.

mat. Bilo je već kasno i on je zatražio revanš u svojoj sobi sutra u rano jutro. Ušao je ujutro, pružio mi ruku i odmah poređao šahovske figure. Bitka je počela. Našao je preko noći pojačanje svog poteza i ja sam izgubio...”

Selimo se sada preko istočnog ruba Evrope do hladnih stepa centralne i severne Azije. Poznate su priče o zaljubljenosti ruskog cara Ivana IV „Groznog” u “drevnu igru”, koju je po svemu sudeći dovoljno dobro razumeo da ju je zabranio svojim podanicima. Njegovu dalekovidost da u svakom šahisti čuči kraljoubica, nisu uviđali kasniji vladari i on se polako razvijao među plemstvom, pa su i sami Petar „Veliki” i carica Katarina II bili česti gosti table sa 64 polja. Prvi obrisi “pravog” lica šaha pojavljuju se 1825. kada biva uhapšeno jedno malo društvo šahista uz ostale učesnike u ustanku „dekabrista” Mihail S. Lunin, Nikolaj V. Basargin, Aleksandar P. Beljajev i Sergej P. Trubeckoj koji su se okupljali kod profesionalnog šahiste M.P. Pogodina. Ova koincidencija će promaći vlastima, ali ipak formiranje prvog ruskog šahovskog kluba neće ići lako. Godinu dana je trebalo vlastima da izdaju dozvolu za formiranje „Petrogradskog društva ljubitelja šaha”, dok konačno nije formirano 27. avgusta 1852. godine. Taj prvi klub je bio zatvorenog tipa, sastavljen isključivo od plemića i istaknutih ličnosti. Na otvaranju marta 1853. Prisustvovali su poznati pisci Lav Tolstoj, Mihail Saltikov-Ščedrin, Nikolaj Černiševski, Jakov Polanski i Ivan Turgenjev⁶. Međutim činjenica da je bio zatvorenog tipa isključivo namenjen eliti jer je članarina iznosila 15 rubalja u srebru i na svom vrhuncu brojao svega 50 članova, dobrim delom sastavljen od plemića kojima je predstavljao stvar društvenog statusa, a neki ga posećujući samo kao špijuni

⁶ Ivan Turgenjev (pisac) bio je vrstan šahista, igrao je i sa Polom Morfijem tada nezvaničnim prvakom sveta.

vlasti, učinio je da klub zbog nedostatka sredstava prestane sa radom 1860. godine. Glad za novim uređenjem ruskog društva išla je u stopu sa glađu za šahom. Tako Nikolaj Černiševski sa svojim prijateljima iz anti-vladinih novina „Zemlja i sloboda“ 1862. uz pomoć Grofa Grigorija Kušeljova-Bezborodka (istinskog ljubitelja, koji je nekoliko godina izdavao i šahovski magazin) pokreće novi šahovski klub 10. januara 1862. Novi klub nije bio ograničen samo na elitu već je primao ljubitelje svih društvenih slojeva. Ova demokratičnost ubrzo od njega pravi mesto okupljanja progresivnih intelektualaca među kojima su pored Nikolaja Černiševskog i Viktor Mikailov, Karl Janiš, Dimitri i Sergej Urusov, Grigorij Jelisejev, Maksim Antonovič, Nikolaj Nekrasov, Nikolaj Serno-Solovjovič, Dmitri Pisarev, Grigorij Blagosvetlov, Mihail Saltikov-Ščedrin, Vladimir Stasov, Ivan Panajev, Nikolaj Pomjalovski, Andrej Krajevski, Pjotr Lavrov, Fjodor Dostojevski, Dimitri Mendeljev, Ivan Butrimov, Ivan Turgenjev, Nikolaj Ašarumov, Ilja Šumov, Ignjac Koliš... Sa ovakvim članstvom klub je ubrzo postao mesto na kome se raspravljalo o gorućim društvenim temama, razmenjivale se ideje, literatura; debatovalo o politici, umetnosti, društvu... Postoji zapisa da je jedan državni špijun prijavio svojim pretpostavljenima* kako su članovi kluba pozivali na donošenje ustava i slobodu štampe! Tako „Petrogradsko udruženje ljubitelja šaha“ postaje oaza slobode za progresivne snage društva i „zmijsko leglo“ za vlasti koje traže razlog da ga ukinu. Već u maju se ukazuje prilika za to. Zbog neuobičajeno toplog vremena u Petrovgradu izbija nekoliko požara, što vlast koristi da napadne sve revolucionarne pokrete u zemlji. Zabranjuje se štampanje magazina „Zemlja i sloboda“ kao i „Rusko slovo“. Dmitri Pisarev, Nikolaj Černiševski i Nikolaj Serno-Solovjovič su uhapšeni, a od 8. juna 1862 ukazom Princa Aleksandra Suvorova, vojnog

upravnika Petrovgrada šahovski klub biva ukinut. „Treći” klub biće formiran 1869. godine ali strogo nadziran od vlasti on neće imati društveni uticaj svog prethodnika.

Da li je racionalnost koju šah zahteva bila poticaj za ideje društvene i lične racionalnosti, koje će Černiševski utkati u svoje najpoznatije delo „Šta da se radi?” ne možemo znati. Tek, u tom delu će svoju ideju vodilju naći nove generacije šahista-mislilaca-revolucionara koji će uspeti da od šaha naprave prvo slovo obrazovanja novog - pravednijeg društva.

**Napomena: Insistiramo na postojanju sadržaja koje nije neposredno povezano sa političkim procesima sada i ovde, zbog borbe protiv krivotvorenja i zaborava; do sada smo objavljivali pesme, biografske beleške i razne stvari koje su vezane za umetničko i kulturno stvaralaštvo revolucionarnih pokreta. U ovom broju sada otvaramo novu temu – šah. Autor teksta je Internacionalni FIDE majstor i u ovom delu, pored opštih informacija o šahu i njegovom razvoju, dolazimo i do povezanosti šaha i šahista sa revolucionarnim strujama u Rusiji.*

Crvena inicijativa Kragujevac

CiK je grupa koja ima za cilj da kroz političku i kulturnu borbu da svoj doprinos svrgavanju kapitalističkog društvenog sistema i uspostavljanju pravednijeg društva. CiK je internacionalistička, ateistička, klasna organizacija koja se u svom svakodnevnom radu bori protiv širenja verske, rase i međunacionalne mržnje, patrijarhata, sprege države i crkve, i bilo kakvog oblika verske i nacionalne indoktrinacije. Prihvatamo i branimo pravo svakog pojedinca na političko, seksualno i versko opredeljenje. Borimo se za sve kojima su prava ugrožena. CiK se poziva na istorijsko mesto Kragujevca kao kolevke radničkog pokreta u Srbiji i na Balkanu 19. i 20. veka. CiK se bori protiv istorijskog revizionizma i pokušaja izmene kolektivnog sećanja na događaje iz Drugog svetskog rata i karakter antiifašističke narodnooslobodilačke borbe. CiK se bori protiv granica, imperijalističkih ratova i siromaštva u svetu. Za društvo slobodnih i ravnopravnih ljudi. Za društvo bez eksploatacije. Za svima dostupno i besplatno školstvo i zdravstvo. Za slobodnu ljubav. „Komunisti sa prezirom odbijaju prikrivanje svojih pogleda i namera. Oni izjavljuju otvoreno da se njihovi ciljevi mogu postići samo nasilnim rušenjem čitavog dosadašnjeg društvenog poretka. Neka vladajuće klase drhte pred komunističkom revolucijom, u njoj proleter i nemaju šta da izgube osim svojih okova, a dobiće čitav svet!”

